

Lepota besede 19
Izbrani prispevki udeležencev literarnega natečaja

Lepota besede 2024

Izbor besedil: David Bedrač

Črnomelj, november 2024

NATEČAJ JE VSEKAKOR VITALEN

Črnomaljski literarni bazen sem, kot sem pisal v zadnjem, lanskem spremnem zapisu k zborniku natečaja Lepota besede, dodobra spoznal že leta nazaj, zdaj pa lahko ponovno spremljam razvoj njegovih članov. Nekatera imena v ustvarjanju vztrajajo že leta, pojavila pa so se številna nova, ki utirajo nove ideje, poti in literarne rešitve.

Skupno vsem je iskati lepoto besede, njeno estetiko, pomensko, ritmično in zvočno, globinsko in nekje na plitki površini. Na vseh ravneh je beseda zanimiva – s svojo obliko, vsebino in tudi čustveno noto, ki jo prinaša s seboj.

Prebitek čustev je zaznati tudi med mnogimi letošnjimi besedili, ki so, to je potrebno naglasiti vedno znova, rezultat nekega trenutka, časa in prostora – to pomeni, da se avtorjem včasih posreči bolj, drugič manj, vsekakor pa eno ali nekaj besedil nekega obdobja ne sme biti prepreka za nadaljnji poetološki razvoj posameznika. Najprej torej vsem želim, da bi ustvarjali z veseljem, užitek, da bi iskali lepoto besede, da bi se oplajali z njenim zvenom, da bi se čudili, kaj vse ponuja jezik. In da bi, v naslednji fazi, dodobra premislili, ali je neko besedilo že dovolj izpiljeno in pripravljeno za morebitno objavo.

No, če se vrnem k prebitkom čustev: veliko jih veje iz številnih zgodb, še številčnejših pesmi in tudi iz dramskega besedila. Žal, samo enega!

A z izražanjem čustev je lahko v literarni umetnosti velika težava. Avtorji včasih kar pozabijo na drugo stran, na bralca, in razsipavajo z različnimi prijemi, zaradi katerih je besedilo nazadnje preveč obloženo, natlačeno in ne diha. Pri emocionalni komponenti besedila je najboljši rek: manj je več!

Če bi se torej sprehodili skozi osemindvajset poetik, lahko ugotovimo, da je žanrsko spet največ pesmi. Ponekod je kakšno pesniško besedilo dodano ob pripovedno. V prihodnje svetujem, da se avtorji žanrsko bolj fokusirajo in ostanejo pri enem žanru ter tistega bolje dodelajo. Pohvalna je tudi prisotnost dramskega besedila, teh je namreč že vsa leta najmanj. Je že tako, da dramatika zahteva tudi veliko tehničnega znanja, povezanega s teorijo zvoka in slike, odrske prezence in še česa, a vseeno napeljujem k temu, da se avtorji bolj množično opogumijo in se lotijo te žlahtne literarne vrste.

Kakšen sprehod se nam torej obeta, ko se spustimo v te literarne govorice? Raznolik! Tematsko. Motivno. Včasih jezikovno in slogovno skromen. Drugič klišejski. Tretjič navdušujoče pogumen, drzen, drugačen, ...

Je pa že tako, da se največ naučimo iz napak. In če nam te nekdo posreduje na korekten način, je to odlična osnova za ustvarjalno rast, razvoj in, končno, napredek.

Pri poeziji je včasih opazno, da avtorji ne najdejo centralne pesniške osi, tistega slogovnega prijema, ki bi jih delal posebne, drugačne, samosvoje, obenem pa bi jih izvil iz pretirane eksperimentalne zasnove pesmi.

Večkrat je težava tudi »razcefrana«
motivna konfiguracija, ki se kaže tudi v končni nehomogenosti besedila. Ob osrednji tematski osi je tako zaznati številne odvečne dele, zastranitve, ki motijo osrednji izpovedni lok. Ja, med pesmimi so bile zgolj prave lirske pesmi, o epiki, žal, ni ne duha ne sluha. Kako lepo bi bilo prebrati tudi kakšno pravo epsko pesem – morda pa se kdo od udeležencev opogumi prihodnje leto.

Nekatere pesmi pesti žanrska neodločenost. V resnici so po svoji obliki in zasnovi prej popevkarsko besedilo ali besedilo kake rap pesmi, s poezijo pa nimajo veliko opraviti. Poseben problem so tudi nekateri arhaični elementi, med katerimi še posebej bodejo v oči arhaizmi, izpusti samoglasnikov, zastarelo postavljanje besednega reda in rima. Svežo, učinkovito in izvirno rimo je pač težko ujeti na papir. Ni pa nemogoče! In take so – novim časom navkljub – še vedno zaželene in zelo dobrodošle.

V poeziji tudi težko upravičimo rabo imperativa, kot da bralca opozarjamo, svarimo, učimo. To je odbijajoče! Kot tudi pretiravanje z okrasnimi pridevki, retoričnimi vprašanji in zapletenimi metaforami, ki jih bralec običajno težko pomensko “razbije” in dojamе.

Nevaren in sila spolzek teren je še raba širokopojmovnih, zlasti samostalniških pojmov, med katerimi so na primer: ljubezen, mir, jezik, poezija itd. Vse te besede morajo upravičiti logiko pojava v pesmi. Predvsem pa je lirsko besedilo praviloma umetniško mnogo boljše, ko vse naštetu dosega skozi druge besede, besedne zveze in metafore.

Pri vseh pesmih pogrešam več predhodnega načrta, razmišljanja o kiticah, obliki, dolžini verza, o lirskem izpovedovalcu – kdo je ta oseba, kakšna je, kaj sporoča ali želi sporočiti, je blizu avtorjevi osebnosti ali se od nje suvereno oddaljuje.

Med pripovedmi je takó vprašanje te osebe, pripovedovalca, med osrednjimi. Gre za zanesljiv tip pripovedovalca, je prvooseben, je vseveden, je pretirano kritičen ali celo kritizerski, sentimentalen, daje vsem protagonistom dovolj možnosti, da se uresničijo znotraj fabule itd.?

Mnogo težav je tudi na področju slogovnih postopkov. Opisi so prerazvlečeni in klišejski, pripovedni tok premalo načrtovan in podvržen temu, kakor bo, pač bo: naj me zgodba nese, kamor koli že pač. To za resno pisanje ni najboljša popotnica.

Kot tudi ni dejstvo, da so dialogi med književnimi osebami večkrat nepremišljeni, osebe pa delujejo precej togo, kot da bi bile vse enake. Tu je pač potreben razmislek o njihovi psihološki in socialni plati, o korelacijah med njimi, o tipu jezika, ki ga bodo govorile te

osebe – in seveda o načinu zapisa premega govora ter polpremega govora, ko gre zgolj za neke notranje miselne meditacije in globoke samogovore.

Slednje seveda velja tudi za dramatiko, kjer je prav živa beseda s svojim načinom, kako se bo uresničila v morebitni gledališki eter, temeljno ustvarjalno izhodišče. Velik poudarek pa mora biti tudi pri oblikovanju tehnične plati – kako se osebe gibljejo, kako se obračajo k publiku in kaj med tem počnejo. Prav zato je veliko zadrege pri snovanju didaskalij, ki se morajo odločiti, ali bodo natančne v zapisu zunanjih reakcij oseb ali bodo po nepotrebnem vnašale tudi opise notranjih duševnih svetov in značajskih potez, kar je v resnici naloga posameznih situacij, dejanj, prizorov in slik.

Končna slika letošnjega natečaja Lepota besede je tako naslednja: natečaj je vsekakor vitalen. Živ! Natečajniki so brez dvoma izredno delovni, ustvarjalni, dojemljivi in iščoči. Vsem in vsakemu posebej se zahvaljujem, da sem se lahko ponovno kaj naučil iz njihovih besedil. Še posebej pa zmagovalnima poetikama, ki se skrivata pod šiframa Kapljica ter Boš takrat z mano, ki obe prinašata pripovedni besedili. Ker občutno odstopata od ostalih, sem letos izjemoma izbral le dve zmagovalni šifri. Res pa je, da so pozornosti vredna tudi nekatera druga posamezna besedila, le da jim na poti do dovršenosti zmanjka nekoliko več.

Prva šifra je na natečaj “poslala” kratko pripoved z naslovom Čevelj in njegove prigode, pri kateri gre za žanrski hibrid med črtico in novelo. Osrednji predmet je tako čevelj, ki pa ni zgolj predmet, saj se celotna pripoved odvija skozi “njegove oči”. Počlovečen čevelj tako postane najbolj človeški v mreži vseh ostalih protagonistov, taka pripovedna perspektiva pa omogoča številne izvirne vsebinske zasuke in slogovne rešitve. Navdušuje že prva poved, kratka, zgoščena in udarna: Sem čevelj. Ta namreč odpira mnoge možnosti in nadaljnje interpretacije. Četudi zgodbo tu in tam pesti kakšna nepotrebna gostobesednost, vprašljive pa so tudi nekatere družbeno pogojene sodbe s strani čevlja, gre za celovito in trdno organizirano pripoved z jasno postavljenim pripovedovalcem, ki stoji v ozadju predmetnega sveta in izpričuje neko intimno zgodbo dveh – moškega in ženske (levega in desnega para čevljev). Zaradi slednjega čevelj preide celo na simbolno raven, kar je še dodatna vrednost tega besedila.

Zgodba Boš takrat z mano, po kateri se imenuje tudi šifra njenega avtorja, je zelo kompleksno delo: strnjeno, natančno zreducirano in zgoščeno. Tudi v tem primeru nas pritegnejo že prve povedi, ki takoj odstrejo enega od motivov, ki je obdelan v zgodbi: smrt oz. minljivost. Osrednji protagonist je čustven moški, ki ga preganjajo številni občutki krivde v odnosu do umrle mame, do katere je, sodeč po zapisu, gojil močnejša čustva kot do očeta. Avtor zatem umrla starša spretno prenese v aktualen čas, k njemu in nje-

govi ženski, razmišlja pa tudi o naslednji generaciji. Če je avtor moškega spola, klobuk dol za pogumno čustveno interpretacijo, če je avtorica ženska, poklon zaradi odličnega vživljanja. Tudi v tej zgodbi je sicer včasih kako retorično vprašanje odveč, odveč pa so tudi nekateri vmesni vložki, ko pripovedovalec "uči" bralca o tem in onem. Vsekakor pa gre za koherentno besedilo, ki v skoraj esejistični maniri pred bralca uspešno odstre intimno zgodbo enega in zgodbo nas vseh, ta pa nas izziva, draži, vznemirja.

dr. David Bedrač

BOŠ TAKRAT Z MANO

Ko je odšla, sem se zlomil in padel v tvoje naročje. Ko si odšel ti, sem padel na tla. Zaradi vaju sem se obkrožil z ljudmi, ki mi bodo stali ob strani v najtežjih trenutkih. Ampak ko je prišel tisti najtežji trenutek, sem se počastil tako samega.

Ni pravično, sem si mislil.

Pri njeni smrti mi ta misel ni šinila skozi glavo. Zdaj se sprašujem, če je to pravično do nje. Ali s tem kažem, da si mi bil bolj pri srcu ti ali gre le za to, da se na tvojo smrt nisem uspel pripraviti. Zdi se mi, da to pišem kot pogovor s tabo, nikoli pa z mislijo, da mi boš odgovoril. Ker mi ne boš, ker mi ne moreš.

Če že govoriva o pravičnosti, se ti zdi pravično, da sem se z njo pogovarjal o njenem odhodu in smrti, s tabo pa nikoli? Besede, da bo vse to nekoč moje in ne želiš kupovati stvari, od katerih ne boš več imel, niso isto kot pogovor o obdobju, ko te več ni. In danes te ni, jaz pa razmišljam, če določene stvari počnem, ker bi jih ti želel zame. Rad bi ustvarjal in rad bi potoval. Rad bi bil brezskrben in brez obveznosti, ampak so me na lastnih napakah učili, da se od odgovornosti ne beži. Včasih bi bilo enostavno samo pobegniti in nikoli priti nazaj. Če bi stal pred mano, me tu ne bi ustavil. Ona bi me, ker je vedela za tisto v meni, ki hrepeni po dotiku in bližini drugih ljudi. Ti pa si poznal samo tisto stran, ki je bila naveličana ljudi in jih ni želela poslušati, ko so se pogovori o zanimivih rečeh zaključili.

Določene stvari počnem samo zaradi tega, ker vem, da jih od mene pričakuje okolica. Ali obstaja nekaj takega, kar čutim jaz? Ko zaključiš celoten čas mladosti in čakaš na tisti prvi korak v odraslost, ta pa nikoli ne pride. Ostali imajo otroke. Bistvo sebe so postavili v to, da so starši, čeprav vem, da bi lahko bili mnogo več. Je biti starš res vse, kar se lahko zgodi človeku? Smo res ustvarjeni samo zato?

Imel bi jih, z veseljem in z njo, ampak me je strah. Včasih sem svoje strahove zaupal vama in sta mi jih poskusila tiho razbiti in odstraniti. Ni vaju, moji strahovi pa so drugačni in novi. Strah me je že vprašati po pomoči, ker se mi zdi, da se bo tako odprla neskončna konzerva črvov. Takrat bom šele spoznal, da nisem tako dobra oseba, kot drugi mislijo, da sem.

»Me maš kaj rada?« jo včasih vprašam, da prebijem tišino, ki je nastala.

Odgovori mi, povsem monotono in brez iskre v očeh, ker je vprašanje slišala že stokrat.

Vaju nisem nikoli slišal reči, da se imata rada, kaj šele, da bi to pokazala. Samo po tvojih solzah sem videl, da ti je bilo dejansko mar do nje. Veš, da sam nisem tak. Rabim

pozornost, ker sem je imel včasih premalo. Toliko besed sem že prebral, da si znam tudi sam razlagati te preproste temelje psihologije.

V odgovor me vpraša, če jo imam rad jaz.

»Moje srce vpije tvoje ime,« ji rečem z izposojenimi besedami.

Zdijo se ji kot najlepše besede, kar jih je slišala v življenju. Nič posebnega niso. Še moje niso, veš? Včasih uporabim tiste, ki lepše zvenijo, četudi niso moje. Ampak v teh besedah je nekaj tako univerzalnega. Tako pristnega. Tako človeškega. Vem, da si jih sam ne bi uspel izmisliti. Preblizu pesmi so in pesmi mi ne grejo, čeravno se še tako trudim zanje. In zakaj mi ne bi v stilu Cyranoja nekdo posodil besed, ki bi jih uporabil, da drugemu polepšam dan? Verjetno bi on želel enako.

Kdaj pa kdaj se zalotim, ko razmišljam o mejnikih, ki jih bom moral doseči brez vaju, brez tebe. Na kratko se mi ne zdijo nič posebnega, a v vsej veličini nekaj največjega, kar človek lahko doseže. In kako naj to dosežem, če tega ne bom uspel pokazati osebi, o kateri sem sanjal, da bo ob meni pri takih trenutkih. Nimam pojma. Imaš mogoče ti odgovor na to?

Nekoč sem upal, da boš še tu, ko bi ti lahko v naročje podala tvojega vnuka. Upanje sem opustil šele takrat, ko sem se sprijaznil s tem, da te ni več ob meni. Pa tako bi te rabil. Veš, res nimam pojma, kako biti starš. Ne znam se obračati kot starš, moje misli ne delujejo tako preprosto. Bom res pripravljen zapeljati z mosta, da bi rešil drugo osebo? Ne vem. Vem le, da si to želim. Da hrepenim po nečem, v kar nisem prepričan, da bom zmogel.

In če se zgodi, da bova lahko tako srečna, da bova nekoč povila malo dete, mi ne bo preostali nič drugega kot besede, da mu predstavim, od kod taka ljubezen do njega. Povedal bi mu, ali pa ji, da počnem točno tisto, kar je mene naučil moj oče.

Zdi se mi vrhunsko, da ti pišem o tem, kar bi ti rad povedal. Nikoli nisi bil ravno zgovoren. Nisi povedal veliko, pa tudi besede pogosto niso imele pravega smisla, ker se nihče ni pogovarjal s tabo, ko si bil mlajši. Šele tista zadnja leta si se zaradi mene trudil, da bi vzpostavila čudovit dialog. In vse, kar mi nisi uspel povedati z besedami, si mi lahko z dejanji in z očmi. Še danes jih lahko vidim, če zamižim. Vidim te pred sabo in vem, da si ponosen name. Dal bi šest let svojega življenja, da bi lahko spet en dan preživel s tabo. Ampak ne danes. Ne, danes sem dosegel premalo. Srečajva se raje čez nekaj let, ko ti bom lahko pomagal, kaj sem ustvaril z lastnimi rokami, ljubeznijo in besedami. Takrat bom lahko slišal tvoje besede. Tiste, ki jih nikoli nisi uporabil in nikoli slišal. Da si ponosen name. In takrat ti bom lahko rekel, da sem ponosen nate. Ker sem.

In prosim te, če boš takrat z mano. Boš takrat z mano? Prosim.

Vidiš, tako lahko uporabim besede, ki so bile uporabljene že nešteto krat, a mogoče še nikoli v tem istem vrstnem redu. Vsakič, ko so zapisane in namenjene nekemu, so unikat.

Žiga Kastelic (Boš takrat z mano)

ČEVELJ IN NJEGOVE PRIGODE

Sem čevelj. Moški plesni desni čevelj. Svetlo rjave barve in usnjeno mehkega podplata. Moja peta je nekoliko dvignjena. Za centimeter, morda dva. Saj sem plesni čevelj, čeravno mi tega ne priznavajo vsi. Moj gospodar me je naučil in navadil na čudovite korake. Bila sva z njegovo nogo izredno elegantna, glamurozna in še nekaj čudnih izrazov najinega hvaljenja sem slišal. Ni me kaj dosti zanimalo besedičenje, saj tako ne vem, kaj so pomenile vse tiste izrečene besede.

No, moj družabnik ali partner levi čevelj je čuden kreten. On ne govori. Molči in se premika po nalogu noge, v katero je obut. Z mano ne spregovori besede. Mogoče nima jezika. Ne morem ga pogledati v oči, kajti leživa vedno na hrbtu in se zato ne moreva spogledovati. Sam bi mu že kakšno povedal, tako pa ne gre, pa še težko govorim.

Moj gospodar zelo rad premika noge v nekih čudnih korakih, da se mi občasno kar zavrti v glavi in ne vem, kje bom pristal ali pa bom morda poletel v neznano.

Domov naju je prinesel v čudoviti škatli in ovita sva bila vsak posebej v svilen papir. Ta je kar naprej šumel nek svoj napev. Nisem ga razumel, vendar me je žgačkal, kot bi me hotel poljubljati. Presneta reč, papir se zaljubi v čevelj! Smejal sem se mu.

V stanovanju sem srečen, vesel in zadovoljen s svojim novim gospodarjem.

Veste, včasih me je pozabil sezuti in sem delal take čudne in zapletene korake, tudi kar po zraku. Posebno je bilo naporno, ko je svojo, ne vem kaj mu je bila, porinil v ring zapletenih rok in nog in sta se začela čudno, kot boksarji v ringu, nekam mikastiti. Nista se pretepalata, to sem videl. Grabila sta se in se noro objemala, dokler ni naredilo »štrbunk« in sta pristala na tleh, včasih na klopi. Tudi na postelji sta pristala oba oblečena in obuta. Nenadoma pa je začelo vse leteti po zraku in vsenaokrog. Videl sem bluzo in krilo pa še sam sem zletel v zid, da mi je še nekaj časa donelo po moji buči in tudi vsi sklepi so me boleli. Zakričal bi, pa nisem imel glasu in sapa mi je pošla. Onadva pa sta se vrtela in sopihala kot stari lokomotivi. Nenadoma je postalo vse mirno in takrat je nastal premor in čudovita tišina. To mi je prijalo, kajti moj partner levi čevelj je bil povsem na drugem koncu, oziroma ne vem, kje točno je bil. Nisem ga pogrešal, čeprav sva par.

Midva sva čuden par. Drug z drugim tekmujeva v korakih, dokler nama ne poide sapa, potem pa ni več važno, kdo je zmagal, samo da se ustaviva in odpočijeva.

Ne vem, kako je prišlo do tega, vendar vem, da sem slišal:

»Ta stena bo bela.«

»Ne, zelena bo pa pika!« se je zadrhl on.

»Bela, sem rekla! Mene poslušajte, jaz plačam!« je pribila ona.

Tako sta se moj gospodar in njegova kregala in pleskarju dopovedovala svoje želje. Sam sem na njeni strani. V spalnico pa zelene stene? Ne, to mi ni vseč, ne maram zelene trave.

Prepir se ni polegel. On je nenadoma odšel. Ona je vsa divja pograbila ravno mene in joj, postal sem leteči čevelj.

Vrgla me je visoko v nebo in moram reči, ženska je hudičevo močna. Moj let bi lahko podrl kakšen svetovni rekord, tako me je zalučala.

Letel sem kar celo večnost. Tako se mi je zdelo. Videl sem celo mesto in rob ob vodi, ki teče globoko pod nami v grapi. Nenadoma me je pograbila panika. Kje bom pa pristal? To me je začelo skrbeti nekje na začetku spuščanja z višine.

»Trlong,« se je zaslišalo v moji glavi in pristal sem nekje visoko. Dolgo se mi je še vrtele od leta.

Mislil sem! Jaz mislil? To je nekaj nenavadnega. Spoznal sem, da sem na strehi ali mor-da na nekem obzidju. Visoko sem pristal.

Minilo je nekaj časa. Nič več se mi ni vrtelo. Vedel sem, da sem pristal na res lepem mestu, kajti moj razgled je bil zelo veličasten. Videl sem nebo in letala, ki so preletavali širno sivino, ki ji vi pravite nebesna modrina. Sive barve je, videl sem! Tudi nekaj streh sem videl od tam, nič pa ni bilo zelenega. Nobenega drevesa ali trave. Res sem moral pristati nekje zelo visoko.

Kaj pa je to? Nekaj me je poškropilo. Uuuuu, kaj pa je to? Dva ptička sta preletela čezme in se podelala. Kaj bi pa onadva rada? Nočem biti gnezdo tu zgoraj! Strah me je postalo, nisem hotel postati gnezdo ali ptičje stranišče.

Črn oblak je priplaval z veliko hitrostjo. Prej ga nisem niti opazil. Poglej ga no, točno nad mano se je ustavil. Kaj bi pa on rad? Začutil sem mokroto. Oblak je odprl pipo, ta črn oblak. Lulati je začel in to na vso moč.

Ojej, kaj me bo še doletelo?

Kot da ni dovolj da sem bil moker od vode črnega oblaka je prihrumel še veter. Ta je bil resnično zmešan. Vrtinčil se je in kar naenkrat se je zaslišalo neko oddaljeno bobnenje, vi mu pravite grmenje. Začelo se je svetlikati in ognjene strele so začele leteti na vse strani. Prav parale so nebo.

Nenadoma me je zadela strela in spet sem postal leteči desni plesni čevelj.

Močno je zaropotalo, zavrtelo in zbolelo me je v glavi, ko me je veter vrgel ob hišna vrata. Ta so se odprla, in na pragu sta stala moj gospodar in njegova. On me je pobral in odnesel v hišo.

»Malo je letel, pa se varno vrnil,« je rekla ona ter zaprla vrata.
On pa nič. Pogledal me je, ljubeznivo pobožal, nato me je s suho krpo podrgnil ter vrnil na polico k mojemu levemu sotrpinu. Zdaj bom počival.

Anica Vidmar (Kapljica)

KNJIŽNICA

Oktober je bil deževen ravno prav za učenje. Študentka četrtega letnika medicine se je pripravljala na izpit. Soba v študentskem domu je postajala iz dneva v dan bolj polna. Cimra se je vrnila. In z njo tudi vrvež v sobi. Nastja je dnevno prelagala knjige iz ene omare v drugo. Nemir v sobi jo je pregnal v knjižnico. Prijala je je tišina v knjižnici. Termovka tople kave ji je bila poleg knjig edina osebna družba. Hitela je z učenjem vsak dan.

Za mizo je sedelo več študentov. Tiho so obračali stran za stranjo. Nastja je zvečer glasno zaprla knjigo. Študent poleg nje jo je pogledal in se ji rahlo nasmehnil. Nastja mu je vrnila nasmeh in skomignila z rameni v opravičilo za storjeni hrup. S knjigo v roki je odkorakala proti izhodu. Tudi Tom se je za tisti dan odločil končati in oditi iz knjižnice. S knjigo pod roko je odkorakal proti izhodu. Pogleda na uro in zamišljeno prime za kljuko vrat in namesto hladne kljuke prime za toplo, nežno roko dekleta. Pogled odmakne od ure in se z modrimi velikimi očmi zagleda v neznanko. Neznanka, ki se je učila za isto mizo. S tleskom zapiranja knjige je zmotila in pretrgala njegovo zamaknjenost v študij. Tom je počasi odmaknil roko, a pogleda ne.

»Sorry ... zdravo, Tom.«

»Nastja.«

Sta se hitro predstavila. Pogleda pa ni noben od njiju umaknil. Dolg pogled v oči je bil za Nastjo zelo mikaven. Njegove modre oči so jo preplavile vse do srca. V hipu je pozabila, kje stoji in kaj tam sploh počne. Samo gledala je njegove kot morje modre oči in tako sijoče. Ni bilo primerjave. Tom je kot okamenel stal pred Nastjo. Zbiral pogum. Bila je tako sveža in njeni kodri so bili na svetli zeleni obleki kot biseri. Njene temne oči pa kot skrivnostni zaklad sredi morskega dna.

»Nastja, povabim te na pijačo v Foculusa, če imaš čas.«

»Hvala, imam čas.«

V zraku se je čutila privlačnost in napetost.

Nastji je po glavi hodilo tisoč misli, a vse so se ujele v pajkovo mrežo lepih Tomovih oči. Tom pa je pogledoval po svoji novi znanki. Všeč mu je bilo vse na njej. Misli pa mu je polnil njen začudeni pogled v knjižnici, ko je v opravičilo skomignila z rameni in se mu nasmehnila. Njen nasmeh ga je očaral.

Po nekaj trenutkih tišine Tom spregovori: »Kdaj imaš izpit?«

»V petek.«

»No, še malo časa imaš. Jaz imam izpit v sredo.«

»Kot sem videla iz naslova knjige, si na gradbeni ali arhitekturi?«

»Dobro si predvidela. Gradbeno končujem.«

»Pa ti, boš zdravnica ali medicinska sestra?«

»Ja, tudi jaz zaključujem. Medicino.«

»Tako mlada in že zaključuješ. Ali si preskočila letnike?« Smeh.

»Nič od tega. Kar redno in naporno sedenje.«

»Vse pohvale, sem mislil, da si brucka.« Smeh.

»Hvala, a tako lepo govoriš, da ti plačam pijačo?«

»Ne, ne to pa ne. Samo mlada izgledaš.« Spet sta se oba nasmehnila.

Prideta v lokal in naročita pijačo in pizzo. Oba ugotovita ob vonju, da je že nekaj ur minilo od njunega kosila.

Tom se zagleda v njeno lepo verižico z obeskom v obliki srčka. Bil je medaljon.

To Nastja opazi.

»Vidim, da gledaš v moj obesek. To je spomin na mojo mami. Že dve leti je pokojna.

Zelo jo pogrešam, zato nosim to kot obesek za srečo.«

»Sorry, moje sožalje.«

Narahlo jo prime za roko na mizi. Nastopi tišina.

»Ja, res je, kot bi bilo včeraj. Dve leti sta malo za žalovanje. Med učenjem pozabim. Rak je bil in samo tri mesece po diagnozi je umrla.«

»Grozno, ja, da se ti tako hitro konča življenje.«

»Res je. Vsi smo bili v šoku. Brat se je leto dni prej oženil in je le mesec dni pred njeno smrtjo dobil prvega otroka. Tako, da je le enega vnuka videla v plenicah. Po njeni smrti grem redko domov. V Ljubljani ostajam med vikendi in se učim ali delam. Tako žalujem.«

»Ja, vsak na svoj način. Mama bi bila vesela tako marljive hčerke.«

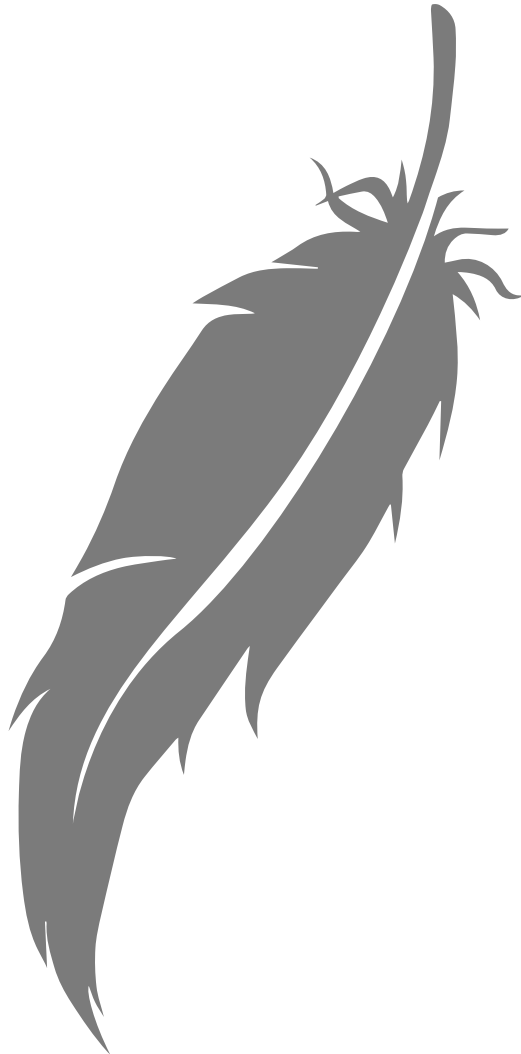
»Hm, no ja, saj sprva ni želela, da grem študirat bilo kaj, nato pa je sprevidela, da je dobro, da sem šla. Ko je zvedela za bolezen, me je spodbujala z besedami: daj, raziskuj, za take kot sem jaz. Kako to, da si ti vpisal gradbeništvo?«

»Na kratko, bila je usoda. Profesor iz srednje šole me je priporočil svojemu znancu za popravilo njegove terase. Z očetovimi stroji in bratrančevo pomočjo sva mu preuredila in popravila nadstreška. Gospod pa je bil nihče drug kot profesor na fakulteti za gradbeništvo in ko me je opazoval pri delu, me je ogovoril: »Tebe bi bilo pa škoda, da ne bi študiral pri nas.«

Njegova misel je prišla tudi do mojih staršev in skupaj so me napotili na študij. Zdaj sem, kjer sem. Še en izpit in zagovor diplomske.«

»Si nasprotje meni, meni so doma želeli le službo in svojo družino. Pa sem jim zbežala v Ljubljano in na študij.«
Se nadaljuje.

Melita Vidmar

DOMAČA NALOGA: ENA BREZ SAMOGLASNIKOV

N brz smglsnkv

Prd sm, fnt, brž drž glš.

N, n, jst nč vč pt.

Prns flšk, sj j mšt.

Nj slb vn, nj strpn.

Jst mm dst, n mrm vč.

Pst m pr mr t str!

Trbh mm fjst npt.

Smrdč prdc bjž vn!

Hm, dbr dhtr j z trbh.

prc sm spt blj zdrv.

Prevod:

Ena brez samoglasnikov

Pridi sem, fant, brž drži glaž.

Ne, ne, jst nič več pit.

Prinesi flaško, saj je mošt.

Nej slábo vino, nej strupeno.

Jst imam dosti, ne morem več.

Pusti me pri miru ta star!

Trebuh imam fejest napet.

Smrdeč prdec bejži ven!

Hm, dober dohtar je za trebuh.

prec sem spet bolj zdrav.

SREČANJE

Težka okvara hrbtenice, potem še delna kap po desni strani. Vse to me je prisililo, da sem prodala avto in kupila invalidski voziček na električni pogon. Sedaj se vsak dan vozim v park. Tam v mislih potujem po okoliških hribih, kjer sem se včasih potepala, in obujam spomine.

Tudi danes je tako. V bližini je prazna klopca, jaz sedim na vozičku. Mimo pride možakar, droben možiček sivih las. Pozdravi me. Potem pa: »Gospa, ali bi se hotela z menoj pogovarjati?« Začudeno ga pogledam. »Bi, če želite.« »Veste, jaz sem Bosanec.« »Pa govorite kar lepo slovenščino.« »Ja. V Slovenijo sem prišel, ko mi je bilo 14 let. Davnih 70 let je že od tega.« »Ali ste bili me izbrisanimi?« »Ne. Zaposlil sem se v rudniku Velenje. Bil sem droben in šibak, tako da dela v jami nisem zmogel. Potem sem mnogo let delal pri raznih obrtnikih. Končno sem dobil delo v Litostroju in tam dočakal upokojitev.« V Ljubljani si je našel ženo. S prihranki sta v tem kraju kupila staro hišico. Pred meseci mu je umrla žena. Ostal je sam. Govori počasi, gleda v tla, podoživlja vso svojo življenjsko pot. Poslušam in gledam ga, kako v svojem pripovedovanju potuje po svojih spominih. V Sloveniji je preživel Sarajevo in smrt vseh svojih najdražjih tam. Bolečine mladosti so privrele na dan. Utihnila sva oba. Obrisal si je oči. Tudi jaz. Trpela sem z njim. Nato pa: »Hvala vam, da ste me poslušali.« Tiho je vstal in odšel.

Kako je ta duša našla mene. Zakaj si je ravno mene izbral, da izkriči svojo bolečino. Zakaj je potreboval nekoga, često neznanega, da ga posluša, da s tem ubeži svoji samoti. Ali se mu je zdelo, da sem tudi jaz osamljena, ko sem sedela tam v invalidskem vozičku? Morda. Zvesto sem ga poslušala, podoživljala njegove bolečine. Nikoli več se nisva srečala. Ne sprašujem se zakaj, a postal mi je neznan prijatelj. Morda mu je bilo sedaj lažje, ko je izkričal svojo bol. Če sem ga vsaj malo osrečila, mi je to v uteho. Tudi meni je lažje v mislih, da sem nekomu prisluhnila in pomagala v njegovi samoti. Morda bi morala kaj več napisati o najinem srečanju, o najinem pogovoru, a ne morem. Preveč boleče sem podoživljala njegove bolečine, njegovo usodo, v njej videla osamljenost človeka, ki je bila morda v mnogočem podobna tudi mojemu življenju.

Kakšen je ta čas. Za časa covida smo izgubili vero v človeka. Bali smo se drug drugega. Izgubili smo objem, poljub ob srečanju prijatelja, saj so nam prepovedali celo druženje, zблиževanje. Bili smo nevarnost drug drugemu. Ta strah je ostal v nas. Ostalo nam je nezaupanje, bojimo se drug drugega. Kam ta svet drvi. Razčlovečeni smo, tako strašno osamljeni. Odvadili smo se napisati kaj lepega prijatelju. Za rojstni dan se pokličemo po telefonu. Če napišem pismo, izzveni v prazno, samo po telefonu »hva-

la« in morda kakšna fotka. Bomo še kdaj srečni v objemu? Še pes tuli, kadar je sam. A
človek? Osamljenost biča dušo, mladim in starim. Uničuje upanje v življenje.

Anica Perme

BABI IN DEDI V JASLICAH

V naši družini smo vedno postavljali jaslice otroci. V mojem otroštvu jaz, sestra in brata. Potem moja otroka in sedaj vnuki. Vedno popoldan pred božičnim večerom. Hiša je bila pospravljena, vse je dišalo po čistem. Sveta družina je vedno prišla v čist in pospravljen dom.

Vnučki so se že cel teden veselili, da bodo postavljali jaslice. Koliko veselja je bilo, ko je prišel predbožični dan. Razstavili so škatle z božičnimi okraski in jasličnimi figurami po kuhinji in načrtovali. Kje bo kaj postavljeno, kako osvetliti, da ne bo sveta družina v temi. Pa tudi pastirji rabijo luč, da ne izgubijo svojih ovčic, je komentiral eden izmed fantkov. Veliko je bilo pregovarjanja, načrtovanja, usklajevanja, saj je imel vsak izmed štirih vnukov svoje ideje. In nastale so zelo lepe jaslice. »Končali smo, babi, pridi pogledat,« so zaklicali fantki po večurnem delu. »Zelo lepe jaslice ste naredili,« jih pohvalim. »Treh kraljev pa ne morete že zdaj postaviti. Oni pridejo na tretji sve-ti večer. Zdaj morajo biti še v škatli,« razložim fantom, ko opazim tri kralje v najbolj oddaljenem kotičku jaslic. »Babi,« se ogorčeno oglasi Marsel, najstarejši. »To pa ja vemo, kdaj pridejo trije kralji.« »Kralji so stari in počasni in morajo že danes na pot, da bodo pravočasno prišli do Jezuščka,« mi razloži najzgovornejši Bor.« »Vsi kralji so stari in počasni,« so me še kar prepričevali fantki. »Kralji prijezdijo na kamelah, ne hodijo peš,« jim razložim. »Naši nimajo kamel, zato morajo že danes na pot,« mi razloži Rene. »Do naslednjega leta jim kupi kamele, pa bodo šli lahko kasneje od doma,« še kar vztrajajo pri svojem. »Dobro,« popustim. »Naj grejo kralji na pot, če so res tako počasni, drugo leto pa bodo dobili kamele in jim bo lažje. Pa tudi kasneje bodo lahko odšli od doma.« Gledam jaslice naprej. Tropi ovčk, pastirčki, angel nad hlevčkom. Vse tako kot mora biti. V hlevčku poleg Jezuščka opazim dve Mariji in dva Jožefa. »Kaj ste pa to naredili? Jezušček ima tako kot vsi otroci, ene starše. Zakaj ste postavili dvoj-ne?« sem ogorčena. »To sta oči in mami, pa še dedi in babi,« je komentiral Bor. »Kje ste slišali, da ima Jezus babico in dedka? On se je rodil daleč od doma, v hlevčku. Nobene babice ni bilo zraven. Saj poznate zgodbo o Jezusovem rojstvu. Velikokrat sem vam jo povedala. Vsi prebivalci v deželi so se morali v mestu popisat in tam se je rodil Jezus. Daleč stran od doma.« Bor je hitro našel rešitev. »Če so se morali vsi popisat, potem sta se morala tudi babi in dedi. Šla sta v mesto, se popisala in potem poiskala Jezuščka v hlevčku.« »Starši se utrudijo in ne morejo sami skrbeti za dojenčka. Vedno pomagata tudi babi in dedi. Tudi vidva z dedijem sta pomagala, ko smo se mi rodili. Jezus rabi babico in dedka, saj je tudi on otrok. Pri vama je tako lepo, tako radi smo pri vama. Mi

bi bili žalostni, če ne bi imeli vaju. Tudi Jezuščku mora biti lepo, tudi on si to zasluži, saj je Božji otrok.« »Babice vedno otrokom pečejo palačinke.« »Dedki pa vozijo otroke s traktorjem.« »Pa dedi z nami igra nogomet.« »Vsi skupaj pa gremo na izlet, pa na kopanje.« Fantje so kar tekmovali, kdo bo našel bolj tehten razlog, da babi in dedi ostane v jaslicah. V svoji veliki vnemi so pomešali sedanji čas s časom pred dva tisoč leti in Jezusovo rojstvo s svojim odraščanjem. Razlogi pa so bili tako tehtni, da jim nisem mogla oporekati.

To leto smo imeli v jaslicah še babico in dedka. In tri kralje, ki so se vsak dan za centimeter pomaknili bliže jaslicam. Prišli so pravočasno. Drugo leto bodo imeli kamele in jim bo lažje.

Ivanka Jevnikar

ZOBOZDRAVNIK

V sončno jutro Kato prebudijo ptice. Ščebetajo vsaka svoj spev v krošnjah zelenih akacij. Iz doline se vije nežna meglica med hiše ob vznožju hriba. Modrino neba že božajo prvi sončni žarki, ki odkrivajo bisere rose na zelenilu trav. Kata še v pižami sedi na pragu hiše in opazuje vse okrog sebe. Okoli nog se ji primuza mala Tačka črnobelega kožuščka, ki že veselo mijavka vanjo. Kata z roko seže po mali mucki in jo boža, da glasno zaprede.

“O, koga vidim. Si že pokonci?” Rezi smeje prikoraka čez dvorišče. V roki drži modro vedro polno mleka. Pred vrati se ustavi in nalije mleka v malo, napol razbito ponev. Ponev komaj postavi na tla, že tišči Tačka svoj smrček vanj in glasno mljaska mleko. Nekajkrat se skoraj na glavo postavi v ponev in potem kiha.

“Dobro jutro,” komaj izdavi Kata in se smeji mali Tački, medtem ko se preteguje v vse smeri.

“Si dobro spala?” vpraša Rezi.

Kata prikima in smeje doda: “Kr hladno je danes jutro!”

“Vsako jutro je lepo na svoj način. Ja, tudi hladno je. Pridi, bova našli nekaj za pod zob. Tudi Pepi je že lačen,” doda Rezi, odpira vhodna vrata ter vstopi. Kata počasi vstane in vstopi v hišo. Tačka malo pred Kato priteče v kuhinjo. Kata sede na leseno klop in gleda Rezi, ki se spretno vrti pred štedilnikom in kuhinjskimi omaricami. Videti je kot dirigent pred svojim zborom. V trenutku ima na pultu jajca, ki jih spretno razbija in spušča v posodo. Jajca stepe in strese v ponev. Prijetno zacvrči. V ponev še nareže nekaj kosov slanine in hiti mešat. Kata pogleda Tačko, ki je med tem že skočila na klop. Prime jo čez trebuh in jo nese ven pred vrata.

“O, mala, si že vstala,” pozdravi Pepi, ki se s Kato sreča med vrati.

“Jp,” reče Kata in malo Tačko spusti pred vrata na tla. Ta se v hipu obrne in steče nazaj v kuhinjo. Kata skoči za njo, jo še enkrat pobere in odnese ven. Tokrat vrata pripre prej, kot je mucko izpustila na tla in mucka ostane zunaj.

Pepi se smeji: “Je kot šus, hitrejša kot si ti?”

Kata mu tokrat nič ne odgovori. Pristopi k pultu in si umiva roke. Obriše roke, odpre prvi predal desno zgoraj in vzame iz množice pribora tri vilice in jih odnese na mizo. Ene položi pred Pepija, ki je že sedel za mizo, ostale nastavi na mizo pred Rezijin in svoj sedež. Sede. Rezi medtem že strese jajčno cvrtje na velik raven krožnik, ga prinese na sredino mize, odloži, se vrne za pult in reče: “Lahko daš kruh na mizo, Kata?” Kata vstane in odide po kruh. Položi ga na mizo in sede na svoje mesto. Iz pulta Rezi še

pobere tri skodelice, iz katerih prijetno diši bela kava, ki jo je nalila malo prej. Skodelice postavi pred vsakega na mizo, sede in pripomni: "Dober tek!"

V en glas sta Pepi in Kata zapela: "Dober tek," in posegla po kruhu.

Kata je ugriznila v kruh in zaječala: "AUUU!"

"Kaj pa je?" jo Rezi zaskrbljeno pogleda.

"Boli me zob! Že dolg se maje. Je kr hudo. Težko grizem mehke stvari, trde pa sploh ne probam," se trudi Kata razložiti, medtem ko rahlo melje kruh in jajce v ustih.

Pepi vstane, prižge radio in gre za mizo nazaj. "Poročila bom zamudil," izjavi.

Glasba iz radija se razleze po kuhinji. Počasi izginja zajtrk z mize. Kata še nekajkrat rahlo zaječi in je dalje. Pred hišo se pripelje avto in ustavi. Stric Jože se je vrnil iz trgovine in z nekom klepeta zunaj. Vstopi in neznan glas prihaja po hodniku. V en glas oba glasova pozdravita.

Na vratih se prikažeta soseda in stric. Vstopita. Stric odloži nekaj polnih vreč na pult.

Rezi po pozdravu takoj povabi sosedo, naj sede. Modra ruta na glavi zavezana nazaj prikima. Popravi si črn jopič in modro krilo in se pridruži za mizo. Stric se je stisnil h

Kati. Rezi vstane in ponudi kavo, a jo soseda zavrne. Kar za belo kavo se odloči. Rezi obema pripravi belo kavo. Kar nekaj časa traja pogovor in soseda odide. Stric se po zajtrku odide preobleč, Rezi pa zloži nakupljeno v omarico za živila. Kata ji pomaga.

Morda vmes najde kaj zase. Skoraj na dnu vrečke zasije čokolada. Kati se zasvetijo oči a jo vseeno da Rezi, da jo shrani v omarico. Medtem se stric vrne v kuhinjo.

Kata stricu razlaga, kako njen zob že dolgo nagaja in da jo to boli. Stric vzame baterijo in Kati reče naj odpre usta. Posveti vanje in gleda in gleda.

"Kateri zob je že to?" zaskrbljeno vpraša.

Kata zapre usta in razloži, kje se zob nahaja.

"Odpri usta, da ponovno pogledam." Zaskrbljeno prižge baterijo in posveti v usta.

Gleda in gleda, a v ustih zoba ni bilo. Na mestu, kjer je opisovala Kata, je zevala praznina. Stric vzame v roko vilico, jo obrne in z držalom pritisne jezik navzdol kot pravi zobozdravnik. Nasmeji se. Potegne vilico iz ust in odloži na mizo.

"Tako. Kata, gotova si!" še pristavi in se nasmeji.

"Kako gotova," se začudi Kata.

"Draga moja!" Stric se smeji kot nor, Rezi in Pepi pa stricu.

Stric odločno kot zobozdravnik nadaljuje svojo predstavo: "Sporočam ti, da si v moji ordinaciji za danes gotova."

Kati nič več ni jasno in začudeno gleda, ko se ji vsi smeji.

Stric nadaljuje s svojo predstavo. S koščeno roko maha in boža Kato.

“Draga moja! Po okusnem zajtrku in tvojem trudu, da se naješ, ti sporočam, da si svoj
lepo umiti zobek pohrustala za zajtrk.”

Kata izbuli oči in takoj seže z roko v usta. Vsi ostali pa se smeji. V ustih res ni bilo več
zoba. Ostala je luknjica, kamor je ušel jezik.

Tanja Košar

ŽIVLJENJE

Življenje je kot žarki sonca,
čudovito kot mesečina,
edinstveno in neponovljivo kot so utrinki.

Sonce zmore vse, nobena gora ni previsoka,
nobena težava nepremagljiva,
vsako življenje je neprecenljivo. Življenja so tudi ranjena srca.

So tudi solze, vrata, ki se vedno znova zaprejo,
pogled, ki odpušča in besedica oprosti.
Ogenj v najinih očeh je ugasnil in nadomestila ga je žalost.

Življenje pa gre naprej.
Brezupu se ne predam.

Silva Mohorčič

ODLOMEK IZ KOMEDIJE VESELODOLSKA PRAVLJICA

PRVO DEJANJE, PRVI PRIZOR

MATILDA (s posebnim veseljem pospravlja nered, zлага spodnje perilo na kupček, pa revije eno na vrh druge, z metlico ometa prah in teka sem in tja. Oblečena je povsem vsakdanje, domače, na glavi ima navijalke, ki pa jih ne vidimo, saj ima povrh tanko zeleno ruto zavezano po cigansko. Vedno ko gre mimo stare omare, si nekaj veselo zabruna, kakor da jo omara ali nekaj v njej silno veseli. Med vsem tem opravi si ves čas brunda neko melodijo, nato zapoje):

Bankovci, bankovci, in še kaj,
če pameten si, lahko prideš v raj.

Oj, bankovci, bankovci, pridite spet,
življenje brez vas je res kar za umret.

(V sobo, skozi prva vhodna vrata nenadoma pride FRANCEK. Prišel je iz službe. Matilda takoj umolkne. Francek gre mimo nje, kakor da jo sploh ne vidi. Ves je zamišljen in zaskrbljen. Usede se na kavč. Rjavo aktovko odloži poleg velikega kavča na tla.)

MATILDA (z omelom za prah pohiti k njemu, sede, ga objame): Ubožec. Že iz službe?

FRANCEK: Že.

MATILDA: Slabe volje, ljubček?

FRANCEK: Ja.

MATILDA (prav materinsko): Boš kaj spil? Kavo? Sokec? Pivo?

FRANCEK: Se razume, da bi.

MATILDA: Lačen tudi?

FRANCEK: Tudi.

MATILDA: Nekatere pa lahko res hitro prepričaš.

FRANCEK: Kaj?

MATILDA: A zdaj boš pa še rekel, da nisem dobra in skrbna žena.

FRANCEK: Bolj se te sliši kot kak slab komunističen vic.

MATILDA: Jezus, no.

FRANCEK: Pa mi povej, kaj delaš po ves dan, razen da si urejaš nohte in te trapaste frizure, prebiraš modne revije in si izmišljuješ neumnosti?

MATILDA (je kar malce užaljena): A kaj delam? ... Gospodinjim in izdelujem plane. Popolne plane, če že hočeš vedeti.

FRANCEK: Raje si najdi službo, da boš imela vsaj svoj denar.

MATILDA jezno pihne in pogleda proč.

FRANCEK: A ne maraš denarja? (Se nenadoma nečesa zave.) Porkamadona – za petdeset tisočakov minusa! Celih petdeset!

MATILDA (se zasuka nazaj k Franceku): Moj denar je na varnem, dragec! In toliko, da boš vedel - moji plani niso nobene sanjarije! Ženska vendar mora imeti svoje cilje, ne?!

FRANCEK: Cilje?...Ja koliko časa pa že izdeluješ te tvoje trapaste popolne plane?

MATILDA (odloži omelo za prah na kavč, s klubske mizice vzame pilico za nohte in si začne piliti nohte): Joj, kako hitro se mi lomijo. Premalo kalcija imam v kosteh, zato pa je tako. Celo zdravnik mi je zadnjič rekel, da moram jemati vitamine in kalcijeve tablete. (dvigne glavo in preneha piliti) In da boš vedel! Svojega denarja nikamor ne skrivam, samo ti ga ne vidiš, ker se nikoli ne zanimaš zanj. (zavzdihne in nadaljuje piliti) Zadnje čase si tako slep! Postavil si si cilj in kot osliček tečeš za njim ... Človek mora biti fanatik ali menih, da vzdrži celo življenje v enem samem kalupu.

FRANCEK: A zdaj boš pa še rekla, da sem omejen.

MATILDA (mu ne ostane dolžna): Dragec, kdaj pa sva nazadnje kupila nov avto, meni kako erotično obleko, šla na izlet, povabila prijateljice na zabavo, ali pa vsaj prebelila tole stanovanje. (gleda po sobi) Še vedno je iste barve kot pred tremi leti, ko sva se vselila ... A vidiš, dragec, kako malo si raztegljiv!

FRANCEK (jezno stopi k polici, ki visi malce postani): Reče se mobilni! ... In zabavo sva imela za novo leto, ne?

MATILDA: Od takrat je še eno leto zraven.

FRANCEK: Aja? Imaš še kakšno presenečenje zame?

MATILDA (zajedljivo): Če popravim tvoje načrte, dragec, bo moje življenje popolno.

FRANCEK: Kar imej to tvojo popolnost! (Plane k njej, ji iz rok ihtavo vzame pilo za nohte in jo začne vrteti med prsti.)

MATILDA (krikne): Marička pomagaj, no! Ubiti me hočeš?...Kakšen delikvent si postal! Slabič! Freud (izgovori dobesedno, kot je napisano) celo pravi, da imajo moški, ki sovražijo ženske, prenizek libido, nekakšen manjvrednostni kompleks ... In uboj na mah, posebni del, petnajsto poglavje, se kaznuje do deset let zavora ...Tudi v horoskopu ti piše nekaj podobnega.

FRANCEK (jo zaprepadeno gleda, "Freud" izgovori dobesedno): Freud? Kdo hudiča je Freud?

MATILDA (spet izgovori "Freud" dobesedno): Ja, Freud, ne! Psihiater!

FRANCEK (se mu posveti): Aja, Frojd! Frojd, ljubica, ne Freud ... A tako da pravi? Kaj pa on ve, kakšen libido imam!

MATILDA: Kako da ne? Saj je bil vendar seksolog in še psihiater povrhu!

FRANCEK: Z mano že ni spal!

MATILDA: Saj revež niti toliko let ni čakal. Jaz bi prej rekla, Francek, da se je tale Freud (izgovori dobesedno) bal žensk. Svoje mame še posebej.

FRANCEK: Preveč gledaš televizijo.

MATILDA: Si pozabil, da je pokvarjena? (vzame revijo in jo začne listati)

FRANCEK: In v horoskopu mi piše, da te bom ubil na mah, ker imam prenizek libido?

MATILDA (mu pamaha z revijo): Tu vse piše, srček! Tu vse piše!

FRANCEK: Si kar predstavljam, kako bo na naslovnici Dela pisalo: Žena Franceka Zvernika umrla zaradi pomanjkanja kisika. Sliši se prav idealno!

MATILDA: Zdaj vsaj vem, zakaj si ob plači tako kratke sape. (mu pomaha z revijo) Tu vse piše, dragec! Vse piše. (in začne brati horoskop na glas) Poslušaj tole, no. V naslednjem tednu vam bodo hoteli najbližji nastaviti past (ga pogleda) ... To si ti, Francek! Ti si najbližji! (in bere naprej) Zato se pazite, kaj boste naslednje dneve počeli, predvsem pa se izogibajte vsakršnih pretresov in naporov ... A si slišal, Francek? Paziti moram, kaj bom te dneve počela.

FRANCEK (zajedljivo): Saj vendar nič ne počenjaš. Ne podnevi in ne ponoči. (ji vrne pilico na nohte) Na!

MATILDA: (vzame pilico, jo položi na klubsko mizico) V horoskopu piše, da ne smem nič takega početi, toliko da boš vedel. (in spet sama zase tiho bere revijo naprej)

FRANCEK: Imaš kak recept, kako naj se spreobrnem?

MATILDA (vsa zatopljena v lastne misli): Kaj praviš dragec? A če imam recepte? Poglej v kuhinji, tam jih je nekaj.

FRANCEK: Čista frustracija.

MATILDA (zatopljena v branje): Ja, ja, kombinacija, srček! (Preneha brati, odloži revijo na kavč, vstane in zakoraka do okna.) Joj, kako čudna zima je letos! Še siničke ne pojejo tako kot lani ... Pa še televizijo moraš popraviti! A misliš, da bom spet gledala televizijo brez glasu?! (zavzdihne) Šibkim danes svet tako rad odpušča.

FRANCEK: A zdaj sem še slabič?

MATILDA: Samo na televiziji hočem glas.

FRANCEK: Dobra ideja. Za znoret dobra ideja.

MATILDA: A zdaj boš pa še rekel, da sem jaz kriva, da je glas fuč?!

FRANCEK: Vedno je slišati samo tebe! Tudi če je glas! Hujša si kot tisti na vladi. (vstane in gre od mize) Ponavadi niti vremena ne slišim. (in jo začne oponašati) Francek, spet bo slabo vreme! Treba bo nacepiti drv, treba bo skočiti v trgovino po deset litrov

olja, pa tudi cigaret mi je zmanjkalo! ... Francek, kaj če vse zmrzne in nas zamete ... A veš koliko gorja naredi sneg. Pa kava! Tudi kave mi je zmanjkalo! In moje najlonke! ... Francek, malo pa bi se le lahko zmigal. (ves ihtav zakrili z rokami) In tako naprej!
MATILDA (je zaprepadena): Ja kaj se pa greš? A da nisi zbolel?
FRANCEK: Hudič te poberi, baba zmešana!
Matilda užaljeno odvihra skozi druga vrata, ki vodijo v "kuhinjo".

Tanja Mencin

METONIMIJA NE SODI NA POKOPALIŠČE

Sprehajamo se po Cimetière de Montmartre.

Med kamni iščemo Naturalista.

Po uri hoje srečamo prvo živo dušo.

Najbolj vešča angleščine se opogumi:

“Have you seen Émile Zola?”

Razširjen pogled Francoza bega naokoli,
privihana usta zašepetajo:

“Non,

have you?!”

Tjaša Drčar

LOJZKA NE SME V ŠOLO

Utrinek iz preteklosti

Bledi sončni žarki pozne jeseni nežno božajo Šokarijo po vseh porah narave. Rahel vetrič suka odpadlo listje po zraku, preden ga odloži na vrt, cesto ali travnato rušo. V svojo staro šolsko torbo, ki jo je že krepko načel zob časa, med zvezek, čitanko in svinčnik položim jabolko, ki sem ga dopoldan pobrala na sosedovem vrtu. Na dnu torbe se meša z olupki kuhanega kostanja od včerajšnje šolske malice. Z lenobnimi koraki se pomikam proti vratom izbe, jo še enkrat ošvrknem s pogledom in za trenutek se mi oči spočijejo na veliki mizi ob oknu, ki so jo že davno s svojimi svetri prevrtali črvički.

Ko moje shirano in napol oblečeno telo stopi čez prag izbe na svež zrak, me zunaj pozdravi mrzla meglena zavesa in mraz me trese, ko bose noge zagrižejo v blato, saj meglena jutra že brusijo kremplje in pripravljajo naravo na zimsko spanje. Na vogalu hiše se moja mama Iva pogovarja s sosedo Zalo.

Kaj neki je tako važnega, da sta tako globoko zamišljeni, si mislim in počasi stopam proti njima, za sabo v blatu pa puščam odtise svojih bosih nožic.

Moje silhueta se postavi med obe ženski in kmalu ujamem resen pogovor med njima.

»Danes je lepo vreme, za ta pozno jesenki čas,« je rekla sosedka. »Bi mi šla v lozo pomagat nabrat in naložit drv za en lajtrvagen? Nimam več s čim kuriti, še južine ne morem dce skuhati. Sosed Jakob mi je dovolil v svoji lozi nabrati vejevja, voziček in vola mi bo posodil Tine, drugi sosed. Danes ga ne rabi, jutri ga pa bo, zato moram to opraviti danes. Mi boš pomagala?«

»Bom, bom, poln voz suhljadi bova naložili pa tudi kako debelo vejo,« ji je obljubila mama.

»Boglonaj, naj ti bog poplača,« se ji je zahvaljevala sosedka.

Z zaprtimi usti gledam zdaj mamu zdaj sosedo Zalo. S svojimi bosimi nogami stopicam na mestu po blatu, ko se odprejo večna vrata, skozi katera zdrvijo naše tri jokice. Mama se s strogim pogledom obesi name in mi zabiča:

»Danes ne boš šla v šolo. Pazila boš svoje tri sestre, dokler ne pridem z loze!«

Dih mi zastane, a si ni ne upam ugovarjati. Zamenjam šolske obveznosti za varstvo sester. Moja duša pa joče, saj neskončno rada hodim v šolo, jezna sem na sosedo Zalo, mamu, na sestre. Sedim na kamnu pred hišo, s palico mešam po blatu in poslušam cmerave sestre, ki me vlečejo kot mladi psi staro cunjjo. Nisem opazila sosedovega Frančka, ki je veselo prižvižgal izza vogla.

»Lojzka, pridi hitro, kasna sva že!«

»Danes ne morem v šolo, povej učiteljici, da moram paziti na mlajše sestre.«

Franček zamahne z roko in mi zabiča: »Kakor hočeš. Če ne boš šla v šolo, boš jih dobila za ušesa, neopravičen izostanek in slab red v redovalnici!«

To je nedopustno! Da bi dobila slabo oceno v šoli! Pograbim svojo šolsko torbo, ki sameva na kamnu, in jo pobrišem za sošolcem.

Kako je lepo v šoli! Pazljivo poslušam učiteljico in z odprtimi usti srkam znanje.

Kmalu šolski zvonec naznani, da je za danes konec pouka. Brez slabe vesti, čistih misli in vesela se vračam proti domu. A veselje me kmalu mine, ko že od daleč zagledam mamo, ki z veliko šibo v rokah hiti proti meni in tepežni dan je neizogiben.

Albina Sonja Štraus

NI RAZLOGA ZA PANIKO

Torek, 7. 5. 2024

Komaj čakam poletje. Vse dni dežuje. Kot bi curki dežja spirali vse staro in delali prostor novemu. Maja naj bi vse cvetelo, brstelo. Raste pa samo trava. Čakam na edini suhi dan v štirinajstih dneh, da pokosim. Težko je. Trava je gosta. Pa še to naše dvorišče, komaj kaj ravnine. Očeta skorajda ni doma. Odkar mame ni več, se je vrgel v posel. Cele dneve je v tovornjaku. Naju z Vido komaj pogleda.

Ni mu bilo všeč, ko sem zamenjala službo. Pa je komaj kaj komentiral: »Za šiptarje boš delala ... svašta!«

Na delo v pekarni sem se že navadila. Ta teden, ko sem zjutraj, vstajam bolj zgodaj. Zelo sem vesela, da Vida zjutraj doma nahrani kokoši. Dobro, da nimamo več krav. Oče jih je po mamini kapi takoj prodal. Tudi njive je dal v najem.

Plača v pekarni je redna, delo pa ni zahtevno. Sem večinoma v prodaji, delam s strankami. Šefova žena ne govori dobro slovensko, otroka pa sta še premajhna za delo.

Zadnje dni delam po dvanajst ur. Premalo nas je.

Danes je spet prišel tisti učitelj. Se mi zdi, da rad vidi, da sem zjutraj jaz na blagajni. Vedno se malo poheca. Vsako jutro pred službo vzame dve makovki. »Kako smo danes, gospodična? Opažam, da vreme ne vpliva na vaš nasmeh. Saj veste, kaj bom. No, danes dodajte še en slanik. Po pouku imam še sestanek. Prazna vreča ne stoji pokonci.«

Na začetku mi je bil malo zoprni. Zdaj pa sem se ga že navadila. Običajno je prišel s kolesom, zdaj pa hodi peš. Preveč dežuje.

Vida pravi, da bi se ga morala držati. Kaj pa vem, ne zdi se mi ravno privlačen.

Do poletja bi rada malo shujšala. Odločila sem se, da bom hodila vsak dan po eno uro.

Za začetek. Ampak, saj skoz dežuje. Dvakrat sem šla z marelo, pa sem bila vsa mokra.

Pa še utrujena sem po službi in se mi ne da. Čakam na boljše vreme.

Ponedeljek, 13. 5. 2024

Ne morem verjeti. Z Vido sva marca pri dovozu posadili češnjo. Seveda sta takoj pristopila soseda in komentirala sajenje. Vida ju je hudomušno vprašala, če bo ta sadika letos obilno obrodila. Soseda sta se smejala, da letos še ne bova češenj jedli. No, danes pa je Vida na veje obesila češnje, ki jih je kupila v trgovini. Pa da vidimo, kaj bo.

Delala sem popoldne. Tokrat je učitelj prišel pol ure pred zaključkom moje izmene.

Vprašal me je, če imam rada makovke in nato kupil dve, tako kot ima navado zjutraj.

Se mi je zdelo malo čudno. Ko sem zaprla, sem videla, da me čaka zraven pekarne na

klopki. Eno makovko je že pojedel, drugo pa je ponudil meni. Je rekel, da je želel, da skupaj pojeva, da pa je bil preveč nervozen in je svojo že zdrobil. Iz vljudnosti sem je pojedla pol. Pol sem dala njemu, zaradi tega, ker se mi je zasmilil pa tudi zaradi tega, ker sem na dieti. Odkar ne dežuje več tako pogosto, vsak dan hodim. Se mi zdi, da se mi že pozna. Malo se mi je oblikovala postava. Trebuh se mi je zmanjšal, pa tudi dve kili manj imam.

Učitelj mi je povedal, da uči zgodovino in da živi z mamo v bloku na Gubčevi. Mogoče se iz strokovnih nagibov zanima zame - 31 let, pa še samska. No, 31 let verjetno ni neka dolga doba za zgodovinarje.

Aja, v službi sem dobila novega sodelavca. Je šefov bratranec, ime mu je Nazmi. Zdaj sem malo več fraj.

Petek, 31. 5. 2024

Nazmi je zelo lep moški. Postaven, temen, samozavesten, miren. Vidim, da me kdaj pogleda. Malo dlje zadrži pogled ... Ima modre oči. Svetlo modre, take barve kot je tista moja najljubša poletna obleka. Ni mi še prav. Še nekaj kilogramov pa bo. Zdaj sem res motivirana. Hodim, še Vida je začela. Zdaj ne hodiva več po ravnem ob Savi. Ne, vsak dan greva na Grmado. Čisto se prepotim. Počutim se super.

Učitelj je čisto zmeden. Zadnjič je naročil dve sezamovi štručki in se čudil, da ni dobil makovk. Kar naprej me gleda. Nekajkrat me je povabil ven. Izmišljevala sem si vse mogoče, samo, da mi ne bi bilo treba iti. Vidim, da bi nekaj rad, pa si ne upa reči. Ne želim ga prizadeti.

Včeraj sta soseda povedala, da sta opazila češnje na drevescu. Najprej sta se čudila, potem pa sta stopila bliže in kmalu spoznala prevaro. Bila sta kar nekaj dni tiho, preden sta priznala. Z Vido sva se od smeha skoraj polulali.

Torek, 4. 6. 2024

Nazmi ima na Kosovem ženo. Na facebooku sem pogledala njene slike. Šit, tako mlada in prava lepotica. Jaz sem pa taka povprečna punca.

Vida pravi, naj se ne zapletam z Albanci. Sploh pa ne s takim, ki ima ženo. Pravi, da bom samo prizadeta. Prepozno, Vida.

Včeraj je prišel zaklenit pekarno. Vidi sem se zlagala, da sem morala še urediti papirje in sem zato prišla kasneje iz službe.

Noro! Moje ime izgovarja na način, kot ga še nikoli nobeden ni izgovoril. Zaljubljena sem v njegovo gosto, urejeno, temno brado, ravno prav dolgo, da ne pika.

Nazmi! Obožujem te! Nazmi! Nazmi! Nazmi!

Četrtek, 13. 6. 2024

Težko skrivam svoja čustva. Se mi zdi, da me bo kar razneslo. Čutim, kako mi po žilah vre kri, kot da hoče na silo ven. Ne morem se zbrati. Ne morem razmišljati. Ne morem nehati mislit nanj, čeprav vem, da ni pametno. Vida nekaj sumi. Vida ve, ni neumna. Ozračje v pekarni je kar naelektreno. Bojim se, da bo šef kaj opazil. Vidim, da tudi Nazmija malo skrbi, ampak po drugi strani pa se mi zdi, da kar uživa v tem adrenalinu. Ampak on vseeno drži neko distanco, jaz sem pa totalno zmešana. Ne spim, ne jem, ne razmišljam, samo ljubim.

Sreda, 10. 7. 2024

Nisem mogla pisati. Vse skupaj je ena polomija. Počutim se prevarano in izkoriščeno, zelo sem žalostna, bolečina vpije v vsaki celici mojega telesa. Ne zdržim več, pustila bom službo. Vida me vsako jutro vleče iz postelje. Najraje ne bi nikoli več vstala. Prasec je. Ja, Nazmi je prasec in jaz ga kljub temu še vedno ljubim. Izgubil je zanimanje zame. Ne gleda me več s poželenjem. No, včasih, malo, ampak se drži stran od mene, na razdalji. Kot da nikoli ni bilo naju. Kot da ni bilo nič. V Slovenijo si je pripeljal ženo. Zdaj živita skupaj. Šef mi je povedal, da je noseča. Nič se ji še ne vidi. Po šihu ga počaka pred pekarno in Nazmi jo vsakič objame in poljubi. Razpadam.

Petek, 26. 7. 2024

Mater, sem bila naivna. Poigral se je z mano. Poskuša bit prijazen, ampak sem strogo uradna: »Ja, bom zaključila blagajno, gospod Nazmi. Ja, danes bom jaz zaklenila, nasvidenje, lep vikend!« Baraba!
Menstruacija mi zamuja. Foter bi se me menda kar odpovedal, če bi vedel. Kar naj, sem dovolj stara. Ko ima vsak dan svež kruh na mizi, se nič ne pritožuje, enako mu diši kot slovenski. In tudi, ko prinesem star kruh za kure, se ne brani. Vida ve vse, nič me ne obsoja. Čakala sem, da bo izjavila: »Sem ti rekla,« pa ni. Se mi je zdelo, da ima na koncu jezika, pa se je zadržala. Tudi zaradi tega jo imam rada. Jutri bo kupila test in se bova prepričali. Pravi, da ni nobenega razloga za paniko. Učitelj je po dopustu spet začel z delom in pride vsako jutro v pekarno. Zelo se trudi, da bi me spravil v dobro voljo. Daje vtis, da mu je malo jasno, kaj se dogaja.

Petra Kampl Petrin

NA KRATKO IN DOŽIVETO

/ Haiku /

Lenobno telo.
Brez realnih posegov.
Hrenova pica.

Zeliščno vino.
Kuhana dobra hrana.
Pozor, policist.

Reka komarjev.
Potok, vlaga, vročina.
Klaviatura.

Jabolčni krlji.
Vitamini shujšani.
Adijo, pamet.

Duška Lah Peček

POTEM PA ...

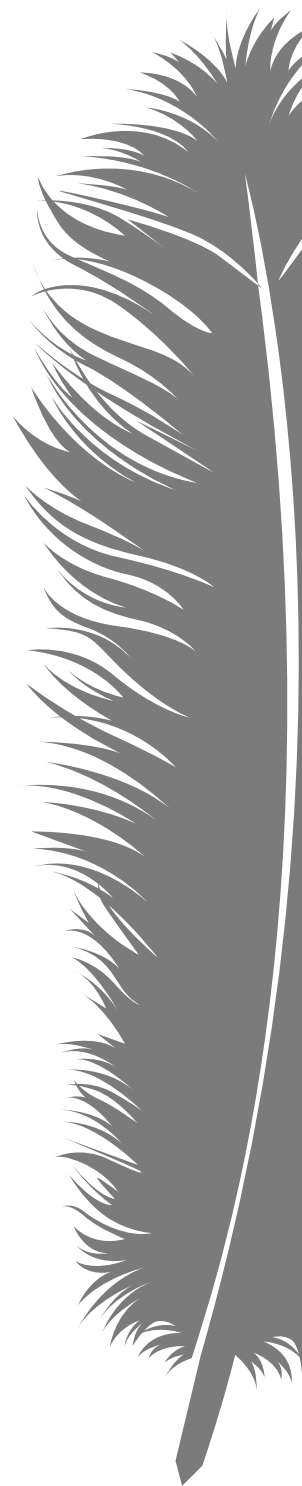
Črke so padale z neba
kot rumeno jesensko listje ...
tiho se spreminjajoč v besede
ki so hotele nekaj povedati ...

Nekaj, ampak kaj?

In kdaj z meglo in najinimi besedami
solze na grobove vseh tistih,
ki smo jih že pozabili, padajo ...
vse kar slišiš je, da se veter čisto počasi
premika skozi vsemi tistimi pleveli
ocelitvenih in obupanih zapuščenih duš.

Samo še mavrica prinaša barvo
na pokopališču v velikem Gabru ...

Ivan Korponai

NAPREDEK

Učimo se, delamo, napredujemo, hitimo ...
Slepeči blišč uspeha vabi,
hitimo, da dosežamo nove in nove cilje ...
V nenehni gneči hitenja
smo vse bolj sami, brezčutni, otopeli ...
Drvimo v prepad napredka.

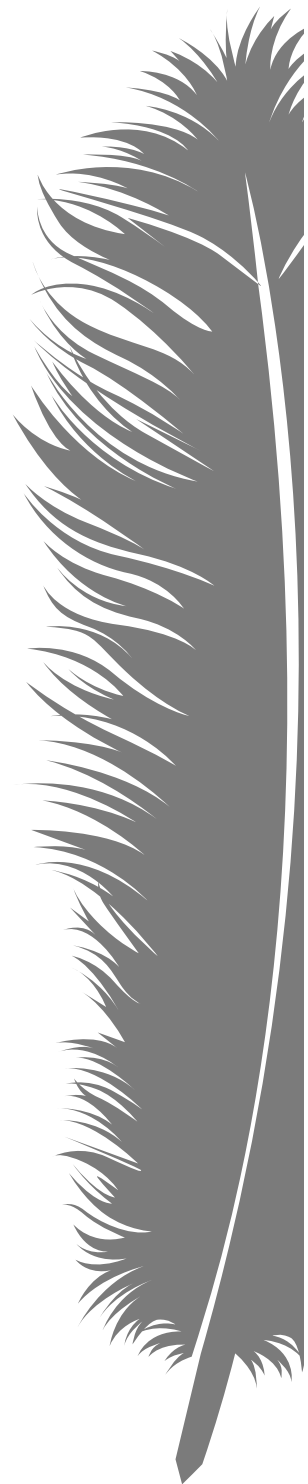
Kaj če je na dnu le težka odeja obžalovanja?

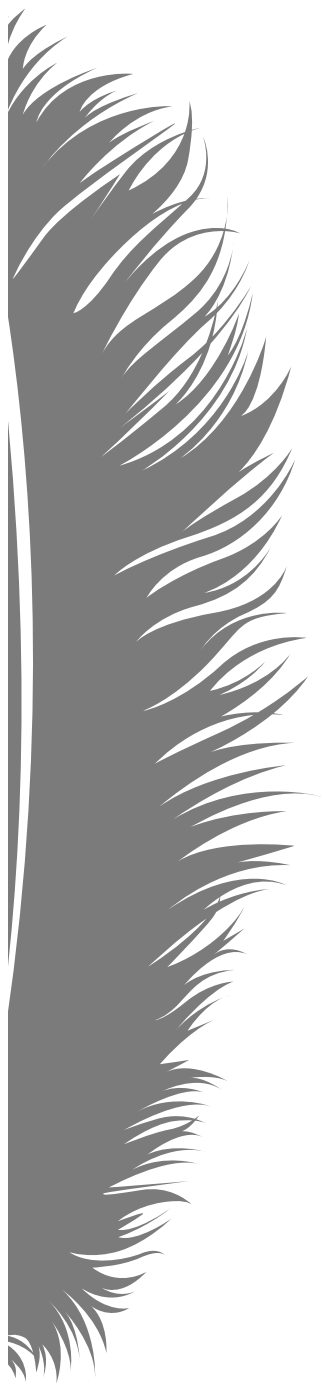
Lilijana Zvonka Grahek

RESNICA

V vseh oblikah in barvah,
tako vzporedna in hkrati centrirana je resnica.
Ni pomemben prostor ali čas,
pomembno je slišati pesem daljav preteklosti in prihodnosti,
čutiti žarek sedanjosti, ki nežno boža našo dlan.
Le to nas dela resnično žive.
Vse ostalo je iluzija, živa smrt!

Ajda Skrbinšek

MINEVANJE

Minevanja se dogajajo,
telesna, duševna,
v tebi, v meni,
v naravi, povsod.

Težko si je priznati,
si del dogajanja.
Ali danes, mogoče jutri,
nekje vedo.

V poglobljanju v proces,
začutiš, da je res.
Nemoč te pomiri,
so druge še poti?

Misli so v krizi,
angel kje si?
Počakaj še,
da odločim se!

Tilka Gorenc

JESEN

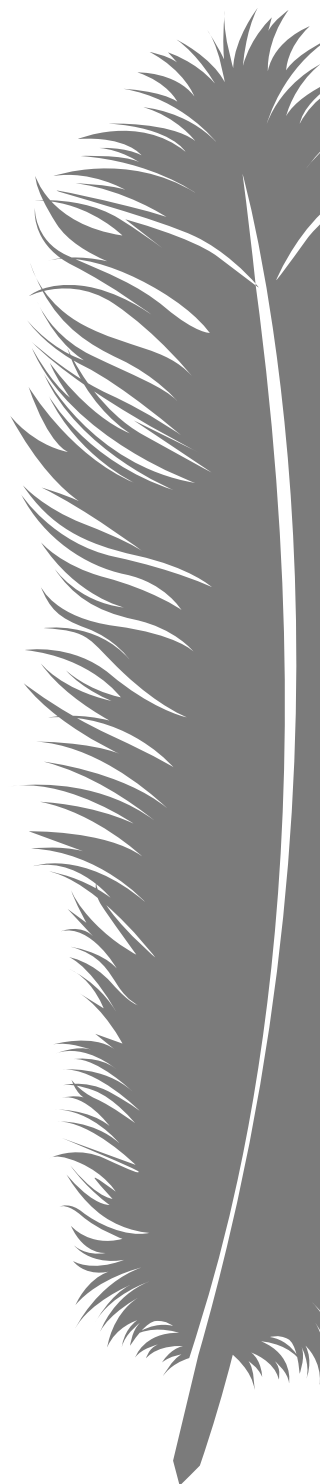
Listje pada že z dreves,
spet jesen je tu,
barve se že mešajo ...
vsi gredo na ples ...

Sonce nima več moči,
kaplje padajo,
težke so noči ...

Ulice so sive vse,
temno je nebo,
vsi odšli so spat ...

Lahko noč in tiše, tiše,
vse že spi,
le zima sence riše ...

Darko Kočevar

KOMPETENTNA MATI

Kdaj si kot mati kompetentna?
Verjetno šele takrat,
ko oddelaš vse ključne faze
in se kot babica oziraš nazaj,
kot mati pa nimaš več česa zaj...ti.
Če si imela srečo in kompetence, seveda.
Do takrat pa je verjetno
vsak korak tipanje slepca,
ki samo upa, da ob naslednjem
ne sledi zdrš v brezno.
In jaz?
Očitno sem trenutno
hudooooooooo nekompetentna.
Vsi dosedanji triki so odpovedali.
Nič več ne najdem pravega zajca v klobuku.
Otroci, ki kričijo.
Otroci, ki kadijo.
Otroci, ki (ponovno) ne spijo.
Otroci, ki so zaljubljeni.
Otroci, ki NE BODO! naredili ničesar, kar se zahteva.
In zdaj – najboljše šele pride: ob zavedanju,
da jih spuščam v volčje žrelo,
jih bo počasi treba spustiti,
da najdejo svoj prostor in glas.
In to je še vedno samo začetek?!
Na pomoč!!!

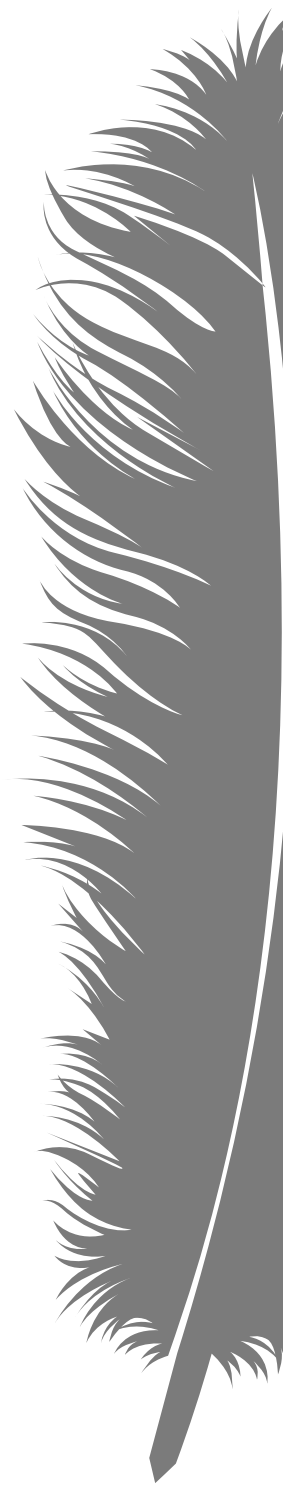
Nina Grahek

DOM

Glej ...
To je moj dom,
edini dom, ki ga imam,
pa bodi kdorkoli,
ponudi karkoli,
toplo, prijetno je v njem,
za nič ga nikomur ne dam.

Moj dom ...

Mladen Babič

STVARITELJ

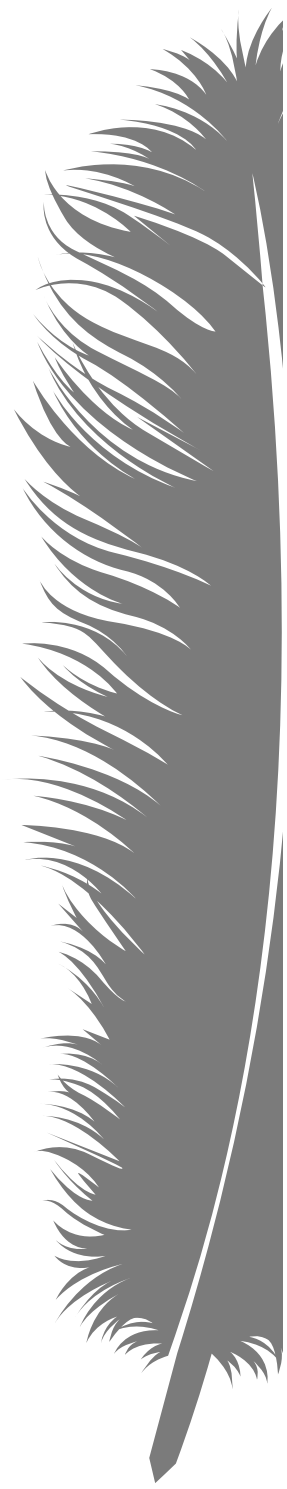
Sežetje vsega
Vseprenevajoč
sprejetje vsega
Vsesprejemajoč
preseganje vsega
Vsepresegajoč

Antonija Amon

OBRAZ

Obraz
skrit
za voščeno
masko.
Pogled
se izmika,
da ne vidi
podobe
v zrcalu.
Beg.
Pred kom?
Pred vetrom,
da ne izbriše
nasmeh
zakritega lica,
ko upihne
svečo
ob odprtem oknu.

Jožica Kapele

TRI NAJSTNICE

Tri najstnice so za mizo sedele,
nič kaj pogovarjale, se smejale,
vse so samo v mobitele gledale
in druga drugi slike s prstom kazale.

Potem so se tiho po mobitelu
z nekom kratko pogovarjale,
na ta račun se noro zabavale,
a pijače so na mizi pozabljene stale.

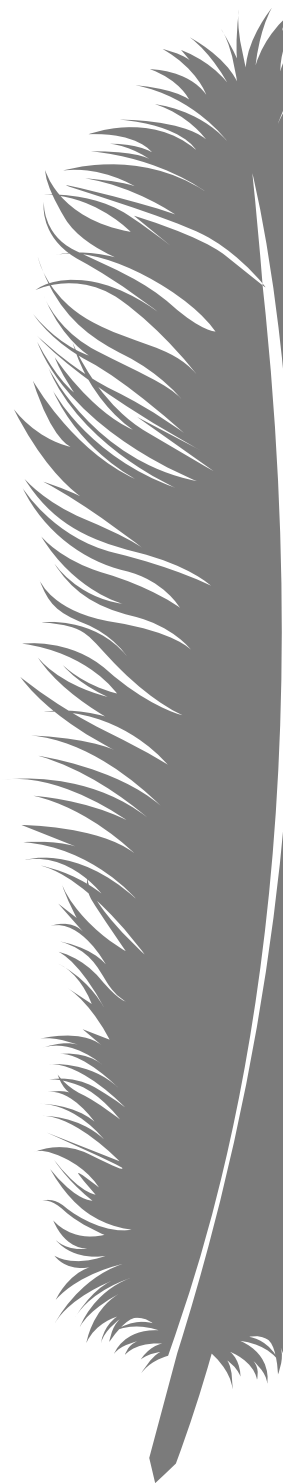
Ko je pogovorov bilo konec,
na hitro so se od mize vstale,
ne da bi kaj preveč govorile,
samo en poljub za slovo so si dale.

Josip Fabina

DAVNO DOLOČENA

Sem izdolbeno nenaključje.
Prihajam iz vode, se razlivam.
Rojena iz nič.
Umirjena,
a potomka silne neustavljive energije;
božanskega plesa do onemogle predanosti.
Vržena med nedokončanosti,
nerazumljivo posukana v nitke nesmislov,
vendar davno določena.
Programirana v računalniku. Vse biti.

Marija Bajt

MEDITACIJA

pojavi se je od nikoder
in od povsod
pomirila in
sprostila me je

bila sem sama s svojimi mislimi
skrbi so izginile
po moji sobi
so zaplesali spomini

usta so se mi raztegnila
v blag smehljaj,
ko se je dvignila zavesa
preživelih trenutkov
mojega življenja

Razumevajoče sem prikimala
in odšla skozi neznana vrata.

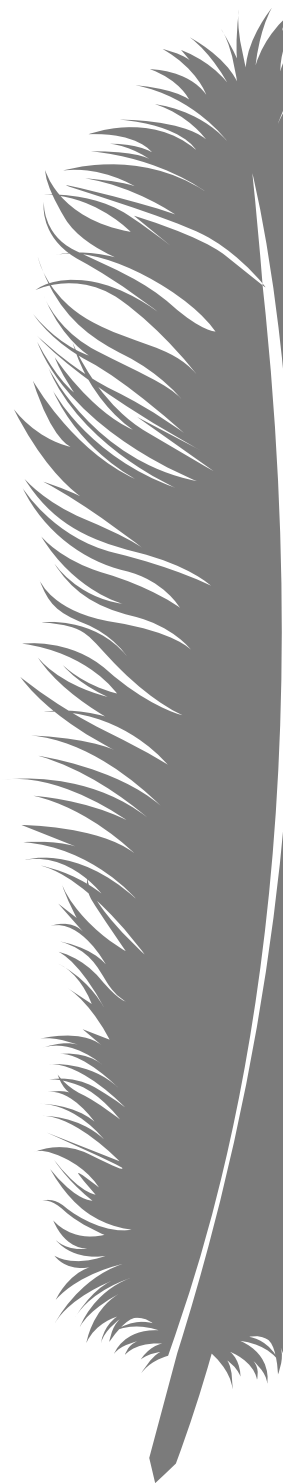
Irena Mali

OGRLICA

Nizam perlice na nitko,
počasi, eno po eno.
Nikamor se mi ne mudi.

Nizam perlice na nitko,
imam jih še veliko.
Ne pustim času, da me podi!

Maja Špringer

NA JASI

V gozdu opazujem te božanske kreacije -
kot droben list se majem
v lahnem vetru in zaznavam
zvoke ptic in prometa v ozadju.
Sprašujem se, ali je ta
neizmerna lepota tu samo zame.

Kajti tukaj sem povsem sam -
še žolna in lisica me ne opazita.
Drevesa tam nemo stojijo,
približam se jim in jim zaupam,
da si želim družbe.

Vse te knjige, ki sem jih prebral,
mi niso dale pravega odgovora.
Pravi odgovori se skrivajo v naravi,
vesolju in globoko v meni.
Zato: kot barka razpre svoja jadra,
odplul bom daleč proč
in zapel kot svoboden trubadur.

Andrej Zornik

PRAVLJICA O PRELEPI DOLENJSKI

Po dolini ob Krki imamo travnike, rodno polje.
Pobočja pa krasijo vinske gore.
Nad nami so Gorjanci mogočni, gozdovi šumijo,
tukaj kmetje drva naredijo,
po dostopnih bregovih pa trto zasadijo.

Cviček moč in korajžo nam da, po malici se učinek dela pozna.
Dolenjc je vesel, če le delo ima,
je njiva, al hosta ali vinska gorica,
da je le prigrizek in zdravica.

Divjad pa mu dela skrbi, srna mlado trto si želi.
Lovec zagnano na prežo hiti, kuža ga spremlja, išče sledi,
divjad je prebrisana, v goščo beži, ne šibra ne krogla je ne dohiti.

Ribič blinker v Krko namaka, som, postrv tukaj ga čaka,
če ni prijema, to ga jezi, kajti doma pravega sprejema ni.
Kmetje močno napredka želijo, proti Evropi hitijo,
krčijo kamen, da lepša bo setev, da v košnji s traktorjem ne počí mu letev.

Zgoraj pa imamo zavetnika. V Šmihelu s. Miha je farni patron,
v Kloštru Frančišek Asiški ima dom, na Kapitlju Miklavž domuje,
v decembru otroke obdaruje.

Kaj pa Šentjernej? V Šentjerneju Jernej goduje.
Iz lin zvonikov zvonov melodije valovijo, pevskih zborov melodije nas poživijo.

Kaj pa Krka? Krka prelepo objela je mesto, ga ne izpusti, kot ženin nevesto.
Krka farmacija bolnikom zdravila priskrbi, Krka košarka v športu slavi.

Krka reka Dolenjsko krasi. O srečna dežela, kaj vse ti imaš,
v svetovnem merilu lahko se bahaš, resnično sem srečen, da tukaj živim.

Če bo po mojem, nikoli te ne zapustim.
Tako je pravljica o Dolenjski končana, a je zadovoljna množica zbrana.

Stane Cerar

Izbor besedil literarnega natečaja Lepota besede 2024

Izdala:

Območna izpostava JSKD Črnomelj in Knjižnica Črnomelj

Izbor besedil: David Bedrač

Oblikovanje: Gorazd Petrovič

Tisk: Print 1A

Naklada: 150

Črnomelj, november 2024

Izid knjižice sta omogočila Javni sklad RS za kulturne dejavnosti in Občina Črnomelj.

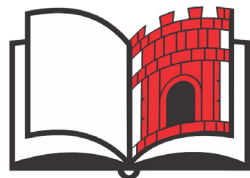
Jskd

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
Območna izpostava Črnomelj

Mirana Jarca 20, 8340 Črnomelj

Telefon: 07/30 61 190

oi.crnatelj@jskd.si, www.jskd.si

KNJIZNICA

Č R N O M E L J

Ulica Otona Župančiča 7

8340 Črnomelj

Telefon: 07/ 30 51 364

knjiznicacr@crn.sik.si, knjiznica-crnatelj.si

